

La Fundació Universitària Luis Amigó té com a objectiu proporcionar un tipus de metodologia de intervenció socioeducativa i psicosocial que ajude al desenvolupament integral dels xiquets i, aquesta missió va en consonància amb els valors que defensa la Responsabilitat Social, que és un tipus d'ètica social que contribueix a impulsar un desenvolupament just i sostenible a més d'una democràcia participativa. Així mateix, la Responsabilitat Social es un ètica que es podria aplicar a qualsevol àmbit social.

El llibre que revisem resulta fonamental a l'hora de crear una intervenció dirigida a la millora del nivell educatiu a Colòmbia, atès que arreplega tots els components importants per garantir una formació i interacció de qualitat. Entre els diferents elements trobem la Responsabilitat Social Universitària (RSU), el diàleg argumentatiu, la reflexió crítica, la democràcia participativa, l'autonomia i la metodologia didàctica.

Respecte a l'estructuració, la compiladora del llibre, Sonia Cogollo Ospina, l'articula en dotze capítols, on diferents autors manifesten el que consideren un menester per a aconseguir posar en marxa la Responsabilitat Social a Colòmbia i aconseguir el descens de la xifra d'abandons escolars i augmentar, al mateix temps, la qualitat de l'educació per a aconseguir uns cívics èticament responsables. Entre les diferents defenses dels vint-i-quatre autors dels distints capítols, destaquen especialment l'aplicació de la responsabilitat social a diferents àmbits de la vida, la unió entre el pensament crític i també, la ciència i el desenvolupament de metodologies docents diferents als tradicionals.

Al primer capítol, es posa sobre la taula un dels conceptes més innovadors i polèmics que s'estan tractant actualment des de l'àmbit de l'educació: la Responsabilitat Social Universitària (RSU). Aquest concepte advoca per un model educatiu molt diferent dels models educatius treballats fins ara, ja que fa èmfasi en la formació de professionals altament qualificats no tan sols a l'àmbit professional sinó també a l'àmbit social. Els autors d'aquest capítol proposen l'objectiu de la RSU, que consistiria a què els docents haurien de transmetre i utilitzar un tipus de metodologia que brinde l'oportunitat als futurs professionals d'adquirir valors que van en concordança amb el compromís social que han de tindre com a ciutadans responsables. A més, ací se centren especialment en la responsabilitat social universitària des de la Psicologia, ja que és una de les professions que tracta amb quelcom molt delicat com és el benestar psicològic de les persones.

En canvi, al segon capítol, el lector trobarà la descripció d'un estudi que avalua els efectes del Programa de Futurs Eixits (PFE), programa que sorgeix amb l'objectiu d'acabar amb la deserció escolar a Argentina mitjançant l'acompanyament educatiu en el desenvolupament d'habilitats socioemocionals d'alumnes de secundària. L'anàlisi de les dades arreglades conclou que les habilitats de l'acompanyament educatiu de major impacte són l'autoconcepte, responsabilitat i el compromís. Encara que, bé és cert, que els autors de l'estudi proposen estendre el període d'acompanyament escolar després de l'escola secundària per tal de que el PFE obtinga millors resultats.

D'altra banda, al tercer capítol es destaca la importància de l'àmbit educatiu de cara a l'evolució dels alumnes, perquè amb el pas del temps l'escola ha deixat de ser la segona llar dels i les alumnes, per a convertir-se en el primer, en consideració de totes les conseqüències o repercussió que comporta aquesta pujada d'escaló.

Ancizar de Jesús Cadavid Restrepo, representant de la Fundació Educativa Soleira, dona vida al quart capítol, on fa una reflexió sobre l'escola com a escenari per a l'escolta, l'esperança, la vida... i se centra sobre tot en el respecte per la diversitat, a més d'advocar per una transformació de la pedagogia tradicional.

Tot seguit, al cinquè capítol, es fa una revisió de l'evolució que ha tingut l'educació en Llatinoamèrica, on es defensa allò que el filòsof Ricoeur anomena com a «justa memòria» –que consisteix a relatar la història a través d'un treballat reflexiu per donar resposta per tant al què, com i per a què es recorda un fet històric– com a mètode per a aconseguir una implicació dels i les alumnes en la història tant passada com present i futura.

Responsabilidad social empresarial e inserción laboral del enfermo mental és el sisè capítol, on es tracta la repercussió que ha tingut el concepte de responsabilitat social, no tan sols a l'àmbit educatiu sinó també a altres àmbits importants com ara l'empresarial i inclús, el de la salut mental. De fet, Porres Velásquez, autor d'aquest capítol, defensa que cal anar més enllà de les competències que apareixen al currículum, i analitzar altres dimensions humanes, com l'equitat, justícia, etc.

De manera paral·lela, al setè capítol es tracta la problemàtica de l'autonomia, i se centra sobre tot en l'autonomia moral com una de les virtuts fonamentals per al suport de l'autonomia política; és per això que, segons Fernández Márquez, les persones tan sols podem obtindre una autonomia política si prèviament adquirim una autonomia moral.

Més avant, al huitè capítol, es descriuen huit pautes avaluable que consenten el sorgiment de la pau a Colòmbia. Entre aquestes pautes, destaca l'educació per a la pau, el desenrotllament econòmic i social sostenible. I és ací on també es defensa deixar a banda l'enfrontament social i polític per a apostar per la

creació d'un espai de diàleg social, i així poder implementar polítiques que afavorisquen millores estructurals en la qualitat de vida de tots els ciutadans.

Al capítol nové s'explica la Responsabilitat Social aplicada al capitalisme, l'*Stakeholder capitalism*, un innovador vessant del capitalisme que defensa una ètica discursiva, és a dir, una visió que advoca pel reconeixement, respecte i participació en la presa de decisions per part de tots els membres de l'organització.

En avançar cap a les darreres seccions del treball, trobem el desé capítol, regit per la principal missió de la Fundació Universitària Luis Amigó, creadora projecte Cultura Amigó: un programa de Psicologia que consisteix a un model formatiu que uneix diferents formes de crear coneixement i d'actual sobre d'ell, i hi especial insistència en ajudar al desenvolupament de professionals competents, capaços de percebre l'entorn social de manera crítica. Per tant, el principal objectiu de la Cultura Amigó és unir la vida professional amb el món social, i crear així ciutadans compromesos amb l'ètica i valors de la responsabilitat social.

La descripció del *Manual del Comportament Ambiental del Ciutadà*, constitueix l'eix del penúltim capítol del llibre, l'onzé. En aquest manual, se li proporciona al ciutadà una sèrie de consells pràctics i recomanacions bàsiques –creades per la Secretaria de Medi Ambient de Medellín i l'Institut Tecnològic Metropolità– per millorar el comportament ambiental d'aquest, amb l'objectiu de reduir l'impacte negatiu sobre el medi.

L'últim capítol, el dotzé, és sense dubte el més pràctic de tots, ja que en ell es descriu l'aplicació de la responsabilitat social de manera pràctica a l'aula. Ací, s'exposa un programa que es va dur a terme a l'Institut Tecnològic Metropolità, que consisteix a què els i les alumnes han de triar una problemàtica ambiental i proposar possibles solucions fonamentades en teories. I una vegada feta aquesta partx cada alumne, alumna o grup d'alumnes ha d'exposar el seu treball en el format que més els agrada. En finalitzar la presentació, el professor o la professora formula unes preguntes als i les alumnes per generar així un debat amb l'objectiu de fomentar el pensament crític i argumentatiu. A partir de l'aplicació d'aquest programa, es pretén crear una connexió entre el raonament argumentatiu i les ensenyances de ciències, donat que ofereix l'oportunitat de desenrotllar la capacitat de raonar i argumentar (Jiménez Aleixandre i Dies de Bustamante, 2003).

Ens trobem front un dels llibres més contundents sobre la Responsabilitat Social. A més, és primordial per a aquells qui estiguen interessats en el desenvolupament d'una societat composta per persones realment competents i formades tenint en compte principis ètics i morals dels éssers humans. Malgrat açò, *Responsabilidad social: perspectivas para la acción en Colombia* està format per investigacions i accions, que bé és cert que la gran majoria d'ells se centren

molt en Llatinoamèrica, donat que han emprat una mostra d'aquesta procedència, especialment de Colòmbia, quan realment es podrien aplicar a la gran majoria dels països del món pel fet que són uns directius elementals per formar a persones com a futurs ciutadans responsables, ètics i justos. Així mateix, ací es troba a faltar una conclusió o reflexió global per part de la compiladora del llibre, una síntesi que done una línia d'unió entre els diferents capítols.

Referències

Fundación Amigó (2017). Fundación Amigó. Revisat 20 Juny 2017, des de <<https://www.fundacionamigo.org>>.

FATIMA EZZAHRA OUAOUA CHRAOUTI
Universitat de València

Data de recepció: 21-06-2017
Data d'acceptació: 02-10-2018